

ВІДГУК

**офіційного опонента Каракоз Олени Олександрівни,
кандидата історичних наук, доцента, професора кафедри інформаційних
технологій Київського національного університету культури і мистецтв
на дисертацію Ван Шуайтяня «Цифрова трансформація системи
книгорозповсюдження КНР»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа**

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена тими революційними процесами, які нині відбуваються в усіх сферах людського буття і пов'язані з активним впровадженням цифрових технологій. Не виключенням з цього є і сфера книгорозповсюдження. Цікавим і корисним для розвитку як вітчизняної, так і зарубіжної інформаційної та бібліотечної справи є вивчення саме досвіду КНР, який досяг значних успіхів на шляху цифрової трансформації галузі книгорозповсюдження. А наявність певних проблем, що перешкоджають створенню єдиного інтегрованого середовища книгорозповсюдження КНР, вимагають їх вирішення на рівні наукового дослідження.

Потреба у вивченні окресленої теми у теоретичному та практичному аспектах зумовлена і її інтегрованістю в тему науково-дослідницької роботи Харківської державної академії культури «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (Державний реєстраційний № 0109U000512).

Тож можна констатувати, що тема дослідника із КНР Ван Шуайтяня, в якій всебічно проаналізовані та теоретично обґрунтовані цифрові трансформації у системі книгорозповсюдження КНР є актуальною.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації.

Належний рівень достовірності й обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів дисертації Ван Шуайтяня забезпечує методологічно коректне застосування комплексу наукових підходів (соціокомунікативного, системного, соціокультурного, історичного) та методів. Достовірність результатів дисертації забезпечує також потужна джерельна база дослідження, представлена як працями китайських, так і зарубіжних науковців. Вірогідність результатів дослідження забезпечена значним обсягом фактичного матеріалу, який ілюструє активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу книгорозповсюдження, достатнім рівнем апробації.

Наукова новизна отриманих результатів дисертації Ван Шуайтяня полягає в тому, що це перша кваліфікаційна праця такого рівня, в якій система книгорозповсюдження розглядається як єдине інтегроване середовище, що включає поряд з книжковою торгівлею також видавничу і бібліотечну діяльність. У роботі запропонована періодизація цифрової трансформації книжкової індустрії КНР, обґрунтована роль цифрового читання як потужного драйвера інновацій в галузі книгорозповсюдження КНР, проаналізовано стан впровадження ІКТ (технології Big Data, хмарних технологій, штучного інтелекту, Інтернету речей) у діяльність суб'єктів книгорозповсюдження КНР, визначені перспективи розвитку системи книгорозповсюдження в новому інтегрованому соціокомунікаційному середовищі, з'ясована сутність книгорозповсюдження в умовах цифрових трансформацій як процесу доведення авторського повідомлення у вигляді друкованого або цифрового видання диверсифікованими каналами в інтегрованому соціокомунікативному середовищі з використанням можливостей нових ІКТ.

Практичне значення одержаних автором наукових результатів полягає в тому, що його висновки і рекомендації створюють теоретико-методичне та організаційне підґрунтя для формування системи книгорозповсюдження в умовах цифрової трансформації в єдиному інтегрованому середовищі. Досвід

КНР в галузі книгорозповсюдження заслуговує на поширення і використання в інших країнах, зокрема і в Україні. Заслуговує на увагу й те, що основні результати дисертаційного дослідження впроваджено до навчального процесу підготовки бакалаврів зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в Харківській державній академії культури.

Повнота викладу основних результатів дисертації в публікаціях автора. Основні результати й висновки дисертаційного дослідження висвітлено в 9 публікаціях: 3 – статті в наукових фахових виданнях України; 6 – у виданнях, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Особистий внесок здобувача є незаперечним, оскільки автор вперше на дисертаційному рівні проаналізував процеси цифрової трансформації сфери книгорозповсюдження КНР та окреслив основні напрямки її подальшого розвитку. Важливо підкреслити також, що всі публікації дисертанта є одноосібними.

Оцінка змісту дисертації. Загалом зміст роботи відповідає меті, завданням, демонструє логіку системного вивчення об'єкта

Дисертаційна праця складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади дослідження системи книгорозповсюдження в цифровому середовищі», який складається з трьох підрозділів, ретельно проаналізована джерельна база проблеми цифрової трансформації системи книгорозповсюдження (підрозділ 1.1), розроблена методологія та визначені методи дослідження системи книгорозповсюдження в цифровому середовищі (підрозділ 1.2), розглянуто питання формування терміносистеми предметної галузі «книгорозповсюдження» в умовах цифрового середовища (підрозділ 1.3).

До найсуттєвіших результатів першого розділу дисертації можна віднести:

1. Обґрунтування того, що в умовах цифрового інтегрованого середовища важко однозначно ділити книжкову справу на галузі, а система

книгорозповсюдження нині не може обмежитися лише книжковою торгівлею, а містить усі елементи, що приймають участь у доведенні книжкового видання до кінцевого споживача, і між якими виникають нелінійні ланцюжки взаємовідносин.

2.Грунтовний аналіз джерельної бази дослідження, яка складається із законодавчих актів, що регулюють процеси цифрової трансформації сфери книгорозповсюдження; першоджерел, представлених сайтами державних органів, діяльність яких пов'язана з трансформаційними процесами у сфері книгорозповсюдження, професійних організацій, аналітичних та дослідницьких центрів, видавництв, онлайн-книгарень, електронних бібліотек, платформ тощо; наукових публікацій; публікацій професійного спрямування у спеціалізованих виданнях.

3. Термінологічний аналіз понять, пов'язаних з процесами цифрової трансформації в системі книгорозповсюдження, уточнення їх значення.

У другому розділі дисертації «Розвиток системи книгорозповсюдження КНР в умовах цифрового середовища» дана загальна характеристика системи книгорозповсюдження в КНР (підрозділ 2.1), розглянуто Інтернет як головний засіб книгорозповсюдження в умовах електронної комунікації та його особливості в КНР (підрозділ 2.2), виокремлені та обґрунтовані основні етапи цифрової трансформації книжкової індустрії КНР (підрозділ 2.3).

До вагомих наукових результатів цього розділу слід віднести:

1. Виокремлення та аналіз основних структурних елементів системи книгорозповсюдження КНР, представленими як структурними елементами, що були притаманні доцифровій добі і збереглися й нині (книжкова торгівля, книговидавництва, бібліотеки), так і тими, що з'явилися лише в новому соціокомунікаційному середовищі (інтернет-магазини, платформи цифрової дистрибуції).
2. Формулювання основних тенденцій розвитку системи книгорозповсюдження КНР.

3. Визначення етапів розвитку цифрових трансформацій у сфері книгорозповсюдження КНР

У третьому розділі «Стан та перспективи цифрової трансформації системи книгорозповсюдження КНР» розглянуто цифровізацію читання як важливий чинник цифрової трансформації книжкової індустрії (підрозділ 3.1), проаналізовано використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в процесах книгорозповсюдження (підрозділ 3.2), визначені перспективи цифрової трансформації системи книгорозповсюдження КНР (підрозділ 3.3).

Найсуттєвішими науковими положеннями й висновками розділу, на нашу думку, є:

1. Обґрунтування цифрового читання як одного з провідних драйверів цифрової трансформації системи книгорозповсюдження, виокремлення чинників, що впливають на розвиток цифрового читання.
2. Моніторинг платформ електронної комерції, онлайн-книгарень, платформ цифрового контенту, електронних бібліотек, а також аналіз публікацій у фахових виданнях, що дозволив виявити застосування окремих ІКТ у галузі книгорозповсюдження.
3. Окреслення перспективи цифрової трансформації системи книгорозповсюдження КНР на основі аналізу сучасних тенденцій і екстраполяції їх у майбутнє за допомогою узагальнення останніх статистичних даних.
4. Визначення основних принципів, на яких базується система книгорозповсюдження в умовах цифрової трансформації.

Загальні висновки логічні та обґрунтовані, вони доводять, що мета та завдання дисертації були повністю досягнуті.

Список використаних джерел (333 найменування) демонструє потужну науково-теоретичну базу дослідження, яка була опрацьована дисертантом.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Перевірка тексту дисертаційної роботи на унікальність через програмне забезпечення StrikePlagiarism дала змогу засвідчити відсутність текстових збігів. Уважне вивчення дисертації та наукових публікацій підтвердило наявність посилань на використані джерела, відсутність академічного плагіату, елементів фабрикації та фальсифікації.

Високо оцінюючи результати дисертаційного дослідження Ван Шуайтяня, вважаємо за необхідне зробити певні **зауваження**:

1. В роботі цілий підрозділ присвячений особливостям розвитку Інтернету в КНР. Наскільки це доречно? Можливо можна б було обмежитися посиланнями на роботи, де це питання докладно розглянуто.
2. У роботі використана певна кількість малюнків та діаграм, але ми вважаємо, що такий значний обсяг інформації, яка містить цифри, була б краще сприйнята за умов посилення візуалізації.
3. Робота значно б виграла, якщо б в додатках були наведені результати моніторингу.

Загальні висновки. Зазначені зауваження не знижують загальної високої оцінки дисертаційного дослідження Ван Шуайтяня. Результати роботи переконливо свідчать про актуальність, вагомість наукових висновків і практичних рекомендацій для подальшого розвитку системи книгрозповсюдження в умовах цифрової трансформації.

Дисертаційне дослідження Ван Шуайтяня є завершеною науковою працею, виконаним автором самостійно.

Зміст дисертації викладено у відповідності з вимогами Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40. Дисертація відповідає вимогам пп. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а здобувач Ван Шуайтянь заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

Офіційний опонент,
кандидат історичних наук, доцент,
професор, професор кафедри
інформаційних технологій
Київського національного університету
культури і мистецтв

О. О. Каракоз

